

FYZIKÁLNY KOREŠPONDENČNÝ SEMINÁR

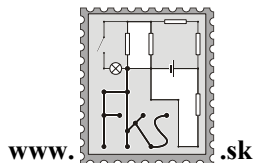
vzorové riešenia 2. série

B – kategória (mladší)

20. ročník

letný semester

školský rok 2004/2005

FKS, KZDF FMFI UK

Mlynská dolina

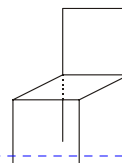
842 48 Bratislava

riesenia@fks.sk

info@fks.sk

B–2.1 Stolička (opravoval Miro)

Justína sedí v škole na stoličke, ktorá je pozváraná z jedenástich rovnakých železných trubiek dĺžky $L = 30$ cm (pozri obrázok). Celková hmotnosť stoličky je $m = 5$ kg (hmotnosť opierky a dosky, na ktorej sa sedí, je zanedbateľná). Justína si všimla, že zatiaľ čo prázdna stolička sa dá dozadu vychýliť o istý uhol α (tak, aby sa po pustení vrátila do pôvodnej polohy), keď sa na nej hojdá ona sama, môže sa vychýliť najviac o 11° . Zistíte, aká je veľkosť uhla α . Koľko váži Justína? Pri výpočte predpokladajte, že pri sedení sa Justínino ťažisko nachádza presne nad ťažiskom stoličky vo vzdialenosti $h = 30$ cm od neho. Pri nakláňaní sa poloha Justíny a stoličky vôbec nemení, t.j. „sedí ako pribitá“.

Komentár: vzdialenosti

Podme najprv nájsť ťažisko prázdnej stoličky. Existuje na to viac spôsobov. Zvolíme ten najjednoduchší – keďže všetky trubky, z ktorých je stolička, sú rovnaké, ťažisko sa nachádza v aritmetickom priemere stredov (ťažísk) všetkých trubiek. Špeciálne, pre výšku ťažiska h_T máme:

$$h_T = L(1/2 + 1/2 + 1/2 + 1/2 \text{ (nohy)} + 1 + 1 + 1 + 1 \text{ (sedačka)} + 3/2 + 3/2 \text{ (operadlo zvislé)} + 2 \text{ (horná tyč)}) / 11 = L,$$

pre vzdialenosť ťažiska od zadnej roviny stoličky (rovina zadných nôh a operadla) podobne máme:

$$L(0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 0 + 1/2 + 1/2 + 1 + 1 + 1) / 11 = 4L/11.$$

Pozrime sa na pravouhlý $\triangle ABT$. Naklonená stolička je v labilnej rovnovážnej polohe ak je T na zvislici nad A (okolo A sa stolička otáča) keby sme ju naklonili viac, tak už spadne, ak menej, tak sa ešte vráti naspäť. Preto hľadaný uhol α je uhol TAB , ktorý má veľkosť $\arctan(4/11) \approx 19^\circ 59'$.

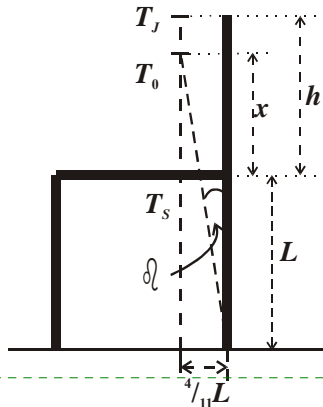
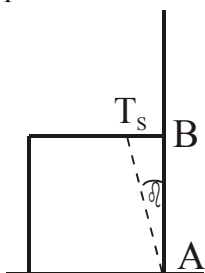
Justína sedí na stoličke a jej ťažisko T_J je $h = 30$ cm nad ťažiskom stoličky T_S . A teraz už len určiť kde je výsledné ťažisko Justíny a stoličky T_0 . To sa musí nachádzať na úsečke $T_S T_J$, povedzme vo vzdialenosti x od T_S . Pretože T_0 je ťažiskom celej sústavy, musí byť moment sily v T_S rovný momentu sily v T_J (je to vlastne rovnováha na páke). Čiže platí:

$$m_J g(h - x) = mgx,$$

kde m_J je hmotnosť Justíny. Justína sa môže nahnúť o uhol $\beta = 11^\circ$ aby nepadla, potom

$$\tan \beta = \frac{4L}{11(L + x)},$$

z čoho dostaneme $x \approx 26,12$ cm, po dosadení dostaneme hmotnosť Justíny $m_J \approx 33,68$ kg.

Komentár: toto je dosť nahovno formulácia

Komentár: kokos tu by to chcelo nejaký pokec o tých momentoch

No a z toho môžeme usúdiť, že Justína má buď okolo 12 rokov, alebo je anorektička. Osobne sa prikláňam k možnosti 1, keďže jej stačí 60 centimetrová stolička... Keď si sa do(po)čítal(a) až sem, tak gratulujem.

B-2.2 Presýpacie hodiny (opravoval Čermo)

Asi všetci poznáte presýpacie hodiny, dva spojené duté kužele, piesok vnútri. Položme ich na váhy, pričom piesok je v hornej časti a je nejakým spôsobom zastavený, t.j. nesype sa. Popíšte, čo budú váhy ukazovať, ak piesok pustíme. Zaujímá nás všetko, čo sa s váhami bude diať od okamihu, keď piesok uvoľníme, až do okamihu, keď do dolnej časti hodín dopadne posledné zrnko piesku.

Aby sme sa vyhli zbytočným komplikáciám, uvažujme hodiny, v ktorých je len toľko piesku, že po presypaní bude výška kopy piesku na dne zanedbateľná oproti výške hodín. Ďalej predpokladajme, že hodiny sa sypú konštantne rýchlo, teda okrem začiatku a konca v hodinách v danom okamihu padá konštantné množstvo piesku.

Rozoberme si práve takýto ustálený režim. Ak sa pozrieme na hodiny, vidíme, že piesok v hornej polovici (pred „padaním“) alebo na dne (po „dopade“) pôsobí na hodiny celou svojou tiažou (či už priamo alebo prostredníctvom iného piesku).

Potom jediné, čo môže vplývať na hmotnosť meranú váhami je piesok, ktorý padá. Jeho pôsobenie bude dvojakého charakteru, počas voľného pádu a pri dopade. V prvom prípade, pretože piesok nie je v kontakte s hodinami, pozorujeme „úbytok“ z celkovej tiaže piesku o padajúci piesok. Presnejšie ak N je počet zrníek piesku, ktoré začnú padať za 1 s, T je doba pádu zrnka a m_z jeho hmotnosť, je úbytok rovný:

$$F_- = m_z NgT$$

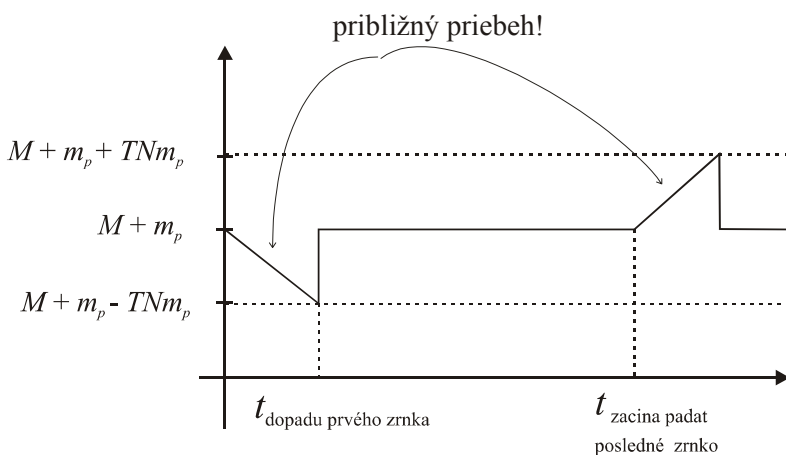
Pri dopade sa musí každé zrnko zastaviť o dno hodín. Tie teda musia naňho pôsobiť silou, ktorú by sme pozorovali ako „prírastok“ celkovej tiaže piesku. Podľa druhého Newtonovho pohybového zákona („Sila je rovná podielu zmeny hybnosti a času za ktorý táto zmena nastala.“) môžeme napísať

$$F_+ = \frac{\Delta p}{\Delta t} = \frac{m_z v(\Delta t N)}{\Delta t},$$

kde $(N\Delta t)$ je počet zrníek piesku, ktoré dopadnú za čas Δt . v je ich rýchlosť, ktorú môžeme vypočítať z informácie, že zrnka padajú voľným pádom, $v = gT$. Následne:

$$F_+ = m_z NgT,$$

čo je presne rovnaký výsledok ako pri „úbytku“. Z toho vyplýva, že pri ustálenom stave na váhach nebudeme pozorovať žiadne výchyľky.

Ohľadom začiatku a konca si stačí uvedomiť, že sily F_+ , F_- v tomto prípade nebudú rovnaké (skúste si premyslieť kedy ako). Nakoniec môžeme nakresliť priebeh:

Pre fanúšikov fyzikálnych úvah ponúkame riešenie aj tohto typu (samozrejme s rovnakým koncom). Počas rovnomerného sypania sa ťažisko sústavy hodiny + piesok sa rovnomerne posúva nadol. Pretože ťažisko sa hýbe rovnomerne priamočiarno, je výsledná sila naňho pôsobiaca nulová → hmotnosť na váhach sa nezmení. Iba pri „začiatku“ a „konci“ ťažisko zrýchľuje a spomaľuje, pozorujeme pokles, respektíve nárast hmotnosti.

Cestu piesku v presýpacích hodinách môžeme podľa jeho polohy rozdeliť do štyroch etáp. Na začiatku sa piesok nachádza v hornej polovici hodín a pomaly sa zosúva ku otvoru, potom chvíľku padá voľným pádom, nasleduje okamih dopadu na dno a nakoniec sa povaluje niekde na dne.

V každej etape pritom nejaká (ne)pôsobí na hodiny a pre výslednú silu na váhe platí:

$$F_{\text{výsl.}} = F_{\text{hodiny}} + F_{\text{piesku hore}} + F_{\text{padajúceho piesku}} + F_{\text{dopadajúceho piesku}} + F_{\text{piesku dole}} \quad (1)$$

Pozrime sa podrobnejšie na každý stav. Väčšina z vás prišla na to, že ak je piesok v hornej polovici (pred „padaním“) alebo na dne (po „dopade“) pôsobí na hodiny celou svojou tiažou (či už priamo alebo prostredníctvom iného piesku),

$$F_{\text{piesku hore}} = gm_{\text{piesku hore}} \quad \text{a} \quad F_{\text{piesku dole}} = gm_{\text{piesku dole}}.$$

Padajúci piesok nám nerobí problémy, pretože nie je v kontakte s hodinami (uvažujeme vzduchoprázdné hodiny), takže $F_{\text{padajúceho piesku}} = 0$.

Ostala nám posledná časť, ktorá by sa podľa väčšiny z vás nemala nijako líšiť od prvej a štvrtej etapy, piesok by mal na hodiny pôsobiť len svojou hmotnosťou. No ale to nie je všetko! Treba si uvedomiť čo sa vlastne v momente dopadu deje. Ide vlastne o to, že sa piesok zabrzdí o dno hodín, čím zmení svoj pohybový stav. Na to aby takéto niečo nastalo je treba nejakej sily (presne tej, ktorá vám v riešení chýbala). Je jasné, že na piesok musia pôsobiť v protismere jeho pádu práve hodiny (o ne sa piesok „zastavuje“). Jej veľkosť určíme z druhého Newtonovho pohybového zákona, ktorý hovorí: „Sila je rovná podielu zmeny hybnosti a času za ktorý táto zmena nastala.“. Označíme v_h rýchlosť padajúceho piesku tesne nad dnom (po voľnom páde dĺžky h), potom:

$$F_{\text{dopadajúceho piesku}} = m_{\text{dopadajúceho piesku}} \cdot v_h / \Delta t. \quad (2)$$

Teraz si asi poviete, že ako chceme z toho niečo rozumné dostať, veď čas dopadu je veľmi malý (je to len okamih), a to by znamenalo hrozne veľkú silu a to je akési divné... Pointa je v tom, že hmotnosť dopadajúceho piesku je naopak veľmi malá, ako si hneď ukážeme, a pomer dvoch malých vecí môže dať „rozumný“ výsledok.

Za čas Δt dopadne na dno hodín všetok piesok, ktorý sa nachádza do vzdialenosti $\Delta t v_h$ od dna. Hustotu dopadajúceho piesku označíme ρ_d a plochu dopadu ($\sim$ ploche otvoru v strede hodín) S . Potom hmotnosť piesku dopadnutého za čas Δt bude:

$$m_{\text{dopadajúceho piesku}} = \rho_d S \Delta t v_h. \quad (3)$$

Po dosadení do rovnice (2) máme:

$$F_{\text{dopadajúceho piesku}} = S \rho_d v_h^2 \quad (4)$$

Ak teraz všetky získané informácie použijeme, rovnica (1) bude mať tvar:

$$F_{\text{výsl.}} = gm_{\text{hodiny}} + g(m_{\text{piesku hore}} + m_{\text{piesku dole}}) - S \rho_d v_h^2 \quad (5)$$

Aby sme vedeli obidva „pieskové“ príspevky porovnať je vhodné ich vyjadriť pomocou hmotnosti padajúceho piesku, pričom

$$m_{\text{piesku}} = m_{\text{piesku dole}} + m_{\text{piesku hore}} + m_{\text{padajúceho piesku}}$$

(tu môžem hmotnosť dopadajúceho piesku zanedbať) a

$$m_{\text{padajúceho piesku}} = S h \rho_p$$

(ρ_p predstavuje priemernú hustotu padajúceho piesku).

Tu si treba dať pozor, pretože ρ_p sa nerovná ρ_d ! Počas voľného pádu sa dĺžky „naťahujú“ a preto aj hustota znižuje. My použijeme taký zjednodušenú úvahu, že je to lineárna

závislosť, takže potom vzťah medzi priemernou hustotou padajúceho piesku a hustotou pri dopade bude $\rho_p = 2\rho_d$. (To aby nám to pekne vyšlo☺).

Šupneme to do (5)-ky:

$$F_{\text{výsl.}} = g(m_{\text{hodiny}} + m_{\text{piesku}}) + 2\rho_d Shg - S\rho_d v_h^2 \quad (6)$$

V prípade ak uvažujeme, že piesok padá stále rovnakú vzdialenosť (h) vieme si jeho rýchlosť vyjadriť: $v_h^2 = 2hg$ (voľný pád). Pozorné oko si určite všimne, že sa nám potom obidva posledné členy odčítajú a dostaneme výsledok:

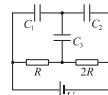
$$F_{\text{výsl.}} = g(m_{\text{hodiny}} + m_{\text{piesku}}) \quad (7)$$

Teda váhy budú ukazovať stále rovnakú - celkovú hmotnosť. To bude platiť ale len vtedy ak bude v hodinách ustálený stav. Skúste si doma premyslieť ako to bude vyzerat' na začiatku a konci sypania (ktoré členy rovnice (6) budú nulové?).

Približné správanie váh potom ukazuje obrázok. HOWGH

B-2.3 Kondíky (opravoval Škrek)

V schéme je zakreslený elektrický obvod, ktorým vďaka ideálnemu zdroju s napätím U preteká prúd. Aké veľké je pritom napätie na kondenzátore s kapacitou C_1 ?

Tvorivá kríza je hnusná vec. Predstavte si stvoriteľa, ten entuziazmus, tá vitalita, hen sem mrak, tu strom (há, krásne fraktály), frc sem slnko, trošku pokropiť nebo jasnými hviezdami a aby to nebolo nudné tak sa to bude meniť periodicky. No a potom bum prásk, stvoriteľ zdrvene sedí na dokonalom pníku, otázka v očiach, odpoveď nikde. Čo ďalej, kto to bude obdivovať? Predstavte si, za 5 dní stvoríte vesmír, zo všetkým čo k tomu patrí a potom strávite celý drahocenný deň vymýšľaním človeka! Aký nepomer! K večeru stvoriteľ vstane z pníka a povie si: Himlhergotkrucifixnakvadrát skopnem ho na svoj obraz a idem spať, sakramenský krám!

Tak a teraz vidíte, aké je to ťažké s úvodom ku vzoráku a teraz už kondíky. Na základe vašich riešení si najprv vysvetlíme nejaké pravdy o kondíkoch:

1. V ustálenom stave cez kondíky netečie prúd. Keďže náš zdroj napätia je jednosmerný a ustálená situácia sa dosahuje veľmi rýchlo, môžeme rátať, že cez kondíky netečie prúd.
2. na kondíkoch pod napätím sa indukuje náboj, ktorý sa snaží vyrovnať toto napätie, a teda na kondíkoch sa indukuje *indukované napätie* (má rovnakú veľkosť a opačnú orientáciu ako napätie, na ktoré sme kondík pripojili)
3. ak nad kondík nakreslíme šípku, ktorá bude znamenať smer napät'ového spádu, označíme si potenciály na oboch koncoch kondíka a indukované náboje (kde Q je ich absolútna veľkosť) ako na obr.1, potom platí že

$$Q = (U^+ - U^-)C. \quad (8) \quad \text{obr. 1}$$

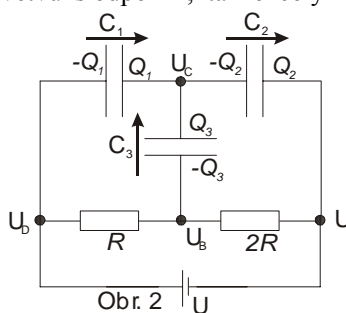
Tento výsledok je veľmi dôležitý kvôli znamienkam.

Takže čo sa deje s našim obvodom? No prúd ide iba cez vetvu s odpormi, takže celý napät'ový spád U musí z U klesnúť na 0 iba skrz odpory R a $2R$, cez ktoré tečie prúd I . Z Kirchhoffových zákonov vieme:

$$U = U_1 + U_2,$$

$$U_1 = 2U_2 \text{ (lebo } U_1 = 2RI \text{ a } U_2 = IR),$$

kde U_1 je napät'ový spád na odpore $2R$ a U_2 na odpore R . A čo na to kondíky? Označme si potenciály uzlov U_A , U_B , U_C a U_D (viď obr. 2 ktorý si o chvíľu nakreslíme). Napätie medzi dvoma uzlami je rovné rozdielu ich potenciálov. Vieme, že $U_A = U$ (potenciál pravej strany zdroja), $U_D = U - U_1 - U_2 = 0$

Obr. 2

(potenciál ľavej strany zdroja) a $U_B = U - U_1 = U/3$. (to vieme z vyššie napísaných rovníc). Ďalej si nakreslíme obr.2 a do neho náš obvod aj so šípčkami nad kondíkmi. Po obhliadke obr. č. 2 vieme, že na kondíkoch sa indukuje náboj ktorý zo spojeným z (0) dáva tieto rovnice:

$$\begin{aligned}(U_A - U_C)C_2 &= Q_2 \\ (U_C - U_D)C_1 &= Q_1 \\ (U_C - U_B)C_3 &= Q_3,\end{aligned}\tag{1}$$

kde Q_i je náboj indukovaný na i-tom kondenzátore (C_i). Dá sa to predstaviť aj tak, že ak máme doskový kondenzátor, tak na jednej platni sa indukuje náboj Q a na opačnej strane náboj $-Q$ a bude medzi nimi rovnako veľké, ale opačné napätie, než akým boli vyvolané. Treba si uvedomiť že to neovplyvní pôvodné napätie, ktorým bol náboj vyvolaný. Je to ako alergická reakcia, kondík sa vyháďže nábojom, kašle, kýcha, opuchne ale elektrická jar ide ďalej...

Zatiaľ máme tri rovnice o štyroch neznámých. Keď sa pozrieme na oblasť (viď obr. 2) spojenú s uzlom U_C , všimneme si že je prakticky oddelená od ostatného obvodu. Ak bola pred zapojením obvodu elektricky neutrálna (a predpokladáme že bola) tak musí ostať aj po zapojení a teda

$$Q_1 + (-Q_2) + Q_3 = 0.\tag{2}$$

Z (1) a (2) máme

$$U_C = Q_1/C_1, \quad Q_1 = Q_2 - Q_3, \quad Q_1 = (U_A - U_C)C_2 + (U_B - U_C)C_3.$$

Z toho dostávame

$$U_C = \frac{(U - U_C)C_2 + \left(\frac{U}{3} - U_C\right)C_3}{C_1},$$

dobúšime do tvaru

$$U_C = \frac{U}{3} \left(\frac{C_3 + 3C_2}{C_1 + C_2 + C_3} \right).$$

Napätie na C_1 je $U_C - U_D = U_C$. Kondičke zdar, nech vás obchádza veľkým oblúkom tvorivá kríza.

Krásne riešenie ešte uviedol Michal Sudolský, tu je:

Vyjadříme si energiu obvodu

$$E = \frac{1}{2} [C_1(U_C - U_D)^2 + C_2(U_A - U_C)^2 + C_3(U_C - U_B)^2],$$

aby bol obvod stabilný, tak jeho energia musí byť vzhľadom na U_C minimálna (lebo U_C je premenná). Upravíme výraz pre energiu roznásobením a dosadením za U_B , U_A a U_D ktoré už poznáme z predošlého riešenia:

$$E = U_C^2 \frac{1}{2} (C_1 + C_2 + C_3) - U_C (3C_2 + C_3)U + \frac{1}{2} \left(C_3 U^2 + \frac{U^2}{9} \right).$$

Minimum pre parabolu v tvare $Ax^2 + Bx + C$ je v bode

$$x = -B/A,$$

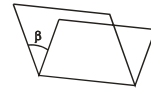
čo nám dá minimum pre energiu vzhľadom na U_C čuduj sa svete

$$U_C = \frac{U}{3} \left(\frac{C_3 + 3C_2}{C_1 + C_2 + C_3} \right),$$

a vôbec sa nemusíme paprať zo znamienkami!!!

B-2.4 Žľab (opravoval Džony)

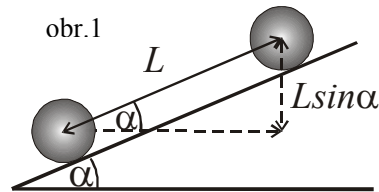
Ak vezmeme dva dlhé obdĺžniky a jednou stranou ich priložíme k sebe, dostaneme žľab, ako na obrázku. Predstavte si, že do takéhoto žľabu umiestnime plnú guľičku (s hmotnosťou m polomerom r a momentom zotrvačnosti $I = 2/5mr^2$). Žľab nahneme tak, aby úsečka, kde sa obdĺžniky spájajú, zvierala s vodorovnou rovinou uhol α . Pritom ho však držíme rovno, teda tak, aby obidva obdĺžniky zvierali so zvislicou rovnaký uhol. S akým zrýchlením sa bude pohybovať guľička? Predpokladajte, že nič neprešmykuje a guľička sa celá zmestí do žľabu.

Ahoj,

Dost' ťažký príklad, však? Aj keď niektorí ho vyriešili bravúrne.

Ochutnajme najprv jednoduchšiu situáciu, ako je zadaný žľab, a sice obyčajnú naklonenú rovinu, na ktorej sa guľa guľa bez prešmykovania. Pozrime sa na obrázok 1: Keďže sa guľička na začiatku nepohybuje, potenciálna energia guľičky sa mení na kinetickú. Celková kinetická energia je súčtom kinetickej energie posuvného a otáčavého pohybu. Teda:

$$mgL \sin \alpha = \frac{1}{2}mv^2 + \frac{1}{2}I\omega^2 \quad (1)$$

Uhlová rýchlosť guľičky sa dá vyjadriť ako:

$$\omega = v/r. \quad (2)$$

Pričom v je práve posuvná rýchlosť (pretože nič neprešmykuje) a r je polomer, po ktorom sa guľička valí. V prípade naklonenej roviny je to práve polomer guľičky. Keď dosadíme (2) do (1) a vyjadríme v , dostaneme:

$$v = \sqrt{\frac{2mgL \sin \alpha}{m + I/r^2}} \quad (3)$$

Keďže ide o rovnomerne zrýchlený pohyb s nulovou počiatočnou rýchlosťou, vieme v vyjadriť aj inak, pomocou dráhy, ktorú guľička prešla, a zrýchlenia a . Vieme, že $L = 1/2at^2$ a $v = at$. Ak si z druhej rovnice vyjadríme čas a dosadíme do prvej, platí že:

$$v = \sqrt{2aL} \quad (4)$$

Porovnaním (3) a (4) už môžeme vyjadriť zrýchlenie:

$$a = \frac{mg \sin \alpha}{m + I/r^2} \quad (5)$$

Keď teraz za I dosadíme $2/5mr^2$, dostávame:

$$a = 7/5g \sin \alpha.$$

Pekný výsledok, len čo je pravda, ale ako to celé funguje v žľabe?

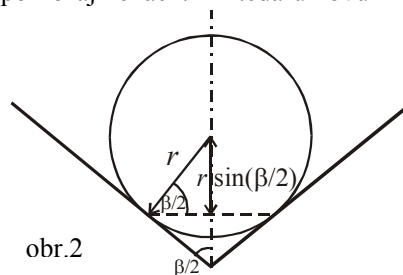
Pozrime sa na obrázok 2. Jediná zmena je to, že: citujem Stana Fecka: „Guľa sa nebude guľať po celom svojom obvode, ale po menšom, ako keby po koľajničkách.“ A teda uhlovú rýchlosť (vzťah (2)) môžeme preformulovať ako:

$$\omega = v/(r \sin(\beta/2)) \quad (6)$$

Zákon zachovania energie platí rovnako, či už je guľa v žľabe alebo na rovine. A teda keď dosadíme túto uhlovú rýchlosť do (1), dostaneme:

$$v = \sqrt{\frac{2mgL \sin \alpha}{m + I/(r \sin(\beta/2))^2}} \quad (7)$$

Samozrejme, vzťah (4) sa vôbec nezmení, pretože pre rovnomerne zrýchlený pohyb platia stále rovnaké rovnice, či už sa guľa valí po rovine alebo po žľabe. Ak teda porovnáme (4) a (7) dostaneme pre a :

$$a = \frac{mg \sin \alpha}{m + I/(r \sin(\beta/2))^2} \quad (8)$$

Opäť dosadíme za $I = 2/5mr^2$, čím sa nám vykrátí hmotnosť aj polomer guľičky a dostávame finálny výsledok zrýchlenia pre žľab:

$$a = \frac{5g \sin \alpha \sin^2(\beta/2)}{2 + 5 \sin^2(\beta/2)}$$

A máme to. Ešte trošku porozmýšľame, či je to dobre: Ak bude $\alpha = 0$, potom aj $a = 0$. To je fajn, lebo predsa v žľabe, ktorý je horizontálny sa guľička nemá prečo urýchľovať. Ak je β veľmi malé, potom aj a je veľmi malé. Guľa sa síce šialene rozkrúti, ale po malej kružnici, takže vpred bude zrýchľovať málo. Ak by sme za β dosadili 180° , t.j. žľab by bola vlastne rovina, dostaneme: $a = 5/7g \sin \alpha$. To je presne vzťah, ktorý sme odvodili pre naklonenú rovinu. Dobrú chuť.

FYZIKÁLNY KOREŠPONDENČNÝ SEMINÁR

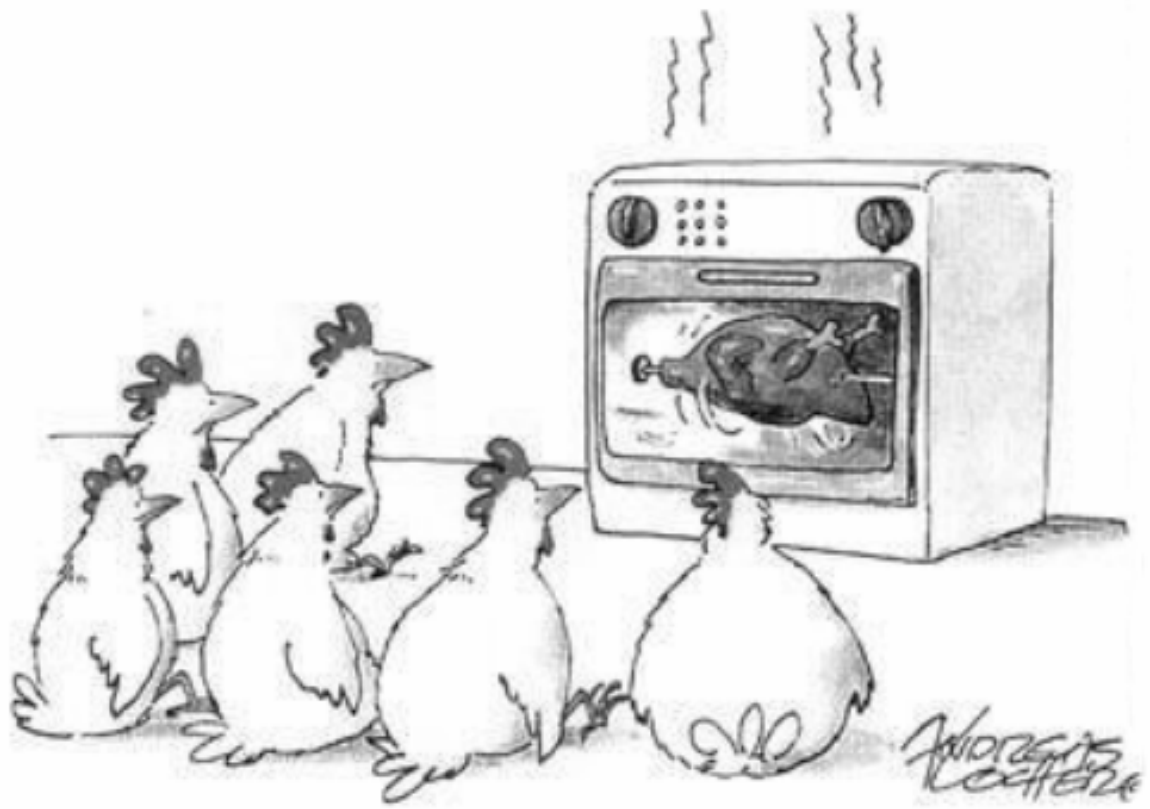
výsledková listina B – kategórie po 2. sérii letného semestra 20. ročníka

Priezvisko	Meno	Trieda	Škola	⊕	B-2.1	B-2.2	B-2.3	B-2.4	⊖	Σ
1. Bzdušek	Tomáš	sx. A	G Piešťany	20,0	5,0	4,9	5,0	5,0		39,90
2. Danko	Juraj	2 A	G Piešťany	16,0	5,0	2,5	5,0	5,0		33,50
3. Berta	Peter	2 A	G Veľké Kapušany	16,5	5,0	2,5	3,0	5,0		32,00
4. Bogár	Ondrej	2 E	G LŠ Trenčín	15,5	5,0	2,0	3,0	5,0		30,50
5. Boža	Vladimír	1 C	G Poprad Tatarku	15,7	3,0	2,5	3,0	4,0		29,60
6. Sudolský	Michal	2 F	G BB Tajovského	13,5	4,0	2,0	5,0	4,5		29,00
7. Fecko	Stanislav	sx. A	G Pankúchova	18,5	5,0	–	–	5,0		28,50
8. Rybák	Matúš	kv.	OG Kukučínova	15,7	3,0	3,0	1,5	2,5		27,20
9. Galica	Tomáš	sx.	G Spišská Stará Ves	12,5	5,0	3,0	–	5,0		25,50
10. Hreha	Ján	2	G Liptovský Hrádok	13,5	4,5	3,5	–	–		21,50
11. Salaj	Michal	2 A	G Snina	12,5	3,5	–	2,0	2,5		20,50
12. Nagy	Jakub	1 C	G sv. T. Akvinského	10,0	1,0	2,0	–	5,0		19,41
13. Pavlíček	Tomáš	2 C	SPŠE Piešťany	11,5	4,0	0,5	1,5	1,5		19,00
14. Malik	Tomáš	kv.	1SG BA Bajkalská	15,7	–	–	–	–		15,70
15. Keruľ	Lukáš	kv. A	OG BA Tilgnerova	7,4	2,0	2,0	–	1,0		13,49
16. Švihorik	Róbert	sx.	G Nitra Párovská	6,3	1,0	0,5	–	5,0		12,80
17. Koreňová	Nikola	1 E	G PH Michalovce	11,0	–	0,5	–	0,5		12,28
18. Rolníková	Zlatka	kv.	G Skalica	7,3	–	2,0	–	–		9,80
19. Alankina	Júlia	kv.	G Dunajská Streda	5,0	1,5	0,5	1,0	–		8,73
20. Čelko	Pavol	sx.	G Považská Bystrica	6,0	–	–	–	–		6,00
21. Baxová	Katarína	9 C	ZŠ D. Hory, Trenčín	1,9	–	2,0	–	0,5		5,07
22. Šnajderová	Lucia	sx. A	OG Varš. 1 Žilina	4,0	–	–	–	–		4,00

Milá mládež!

Je nám ct'ou vám oznámiť, že v polovici mája sa opäť uskutoční v Blave populárna Akadémia Trojstenu a Klub Trojstenu. Každý, kto má matematickofyzikálne srdce, bude obšťastnený množstvom zaujímavých prednášok s veľkým výberom tém. Preto neváhajte a prídite! Viac informácií sa objaví na stránkach www.kms.sk alebo www.fks.sk.

Vaše FKS

REALITY-TV

